

mængde olie. Bødestørrelsen kan justeres i op- og nedadgående retning, såfremt der måtte foreligge skærpende eller formildende omstændigheder.

Herudover kan der, jf. § 59, stk. 3, blive tale om fængselsstraf i indtil 2 år ved forsætlige eller groft uagtsomme overtrædelser, hvis der ved overtrædelserne 1) er voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare herfor, eller 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser. For overtrædelser begået af udenlandske skibe på det ydre territoriale farvand, kan fængselsstraf alene pålægges, såfremt overtrædelserne derudover er begået forsætligt og har medført alvorlig forurening af havmiljøet, jf. lovforslagets § 1, nr. 16. For overtrædelser begået af udenlandske skibe på det indre territoriale farvand gælder hovedreglen i § 59, stk. 3. Dette fremgår ikke klart af gældende lov, hvorfor ordlyden af lovens § 59, stk. 4, i nærværende lovforslag er præciseret, jf. nærmere herom i bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 16 og 17.

I Danmark er det inden for miljølovgivningen praksis, herunder havmiljøloven, at virksomhedsansvaret er det primære, jf. Rigsadvokatens meddelelse nr. 5/199 om valg af ansvarssubjekt i sager om virksomhedsansvar, og praksis indenfor miljøbeskyttelsesloven.

Forsvarsministeren kan i sager om overtrædelse af forbuddet mod udledning af mineralsk olie afgøre disse med administrative bøder, jf. § 63 a, stk. 1. Miljøministeren har samme mulighed for så vidt angår overtrædelser af regler udstedt i medfør af lovens § 30, jf. § 63 a, stk. 2.

Ved ændringen af havmiljøloven den 5. maj 2000, var der i bemærkningerne anført et vejledende bødeniveau for udtømning af mineralsk olie, der som udgangspunkt var bestemt ud fra den udledte mængde olie. Niveaulet er alene vejledende og kan fraviges i op- eller nedadgående retning.

Det fremgår af ovenfor nævnte lovbemærkninger, at bødestørrelsen blev fastsat til 25.000 kr. for 500 liter, 50.000 kr. for 1000 liter og op til 100.000 kr. for udtømning af 10.000 liter olie. Ved udledninger udenfor de angivne størrelser forudsattes bøden fastsat forholdsmæssigt til et passende rundt beløb i forhold til den udtømte mængde olie. Minimums bødestørrelsen for udledning af op til 50 liter blev fastsat til 15.000 kr. Det blev fastsat, at udtømminger på under ca. 50 liter ikke skulle strafforfølges, medmindre der var tale om udledninger i havn. Ved ændringslov nr. 393 af 28. maj 2003 blev bagatelgrænsen ophævet, hvorefter det forudsattes, at der fremover kan ske strafforfølgning i sager, hvor der er sket udtømning af olie på un-

der 50 liter, såvel på søterritoriet som i den eksklusive økonomiske zone.

Siden indførelsen af vejledende bødeniveauer i havmiljøloven har forsvaret i perioden 2000-2004 afgjort 6 sager med administrative bøder for ulovlig udtømning af mineralsk olie, mens politiet i samme periode har afgjort 10 sager med bødeforelæg. Der har været tale om sager vedrørende oliemængder fra 5 liter og op til 6.800 liter olie. Bødestørrelserne har ligget mellem 1.000 kr. og op til 118.000 Kr.

For så vidt angår de største af bøderne gælder for både forsvaret og politiet, at der i enkelte sager har været tale om skærpende omstændigheder, hvilket har medført en forhøjelse af disse bøder med op til 100 % af den oprindelige bødesats.

Udover ovennævnte sager er der i perioden rejst yderligere 24 sager, som dog grundet bevisets stilling og procesøkonomiske hensyn har måttet henlægges og derfor ikke har resulteret i bødeforelæg.

2.3.3 Andre lande

Sverige

I Sverige suppleres det strafferetlige system for overtrædelser af forbuddet mod olieudledning med muligheden for at pålægge en vandforureningsafgift. Afgiften er objektiv og pålægges skibets ejer eller leder, uanset om denne er en fysisk eller juridisk person.

Afgiften fastsættes under hensyn til udslippets omfang samt skibets bruttotonnage i henhold til en i loven fastsat tabel. Man anvender kriteriet om »udslippets omfang« for at afspejle hensynet til miljøkonsekvenserne, og kriteriet om »skibets størrelse« for at tage hensyn til den afgiftspligtiges økonomiske formåen. Afgiftens størrelse starter på et basisbeløb, som i år 2005 er sat til 39.400 svenske kroner. Basisbeløbet reguleres i opadgående retning med en sats, hvis størrelse afhænger af skibets størrelse og udslippets omfang.

Afgiftsstørrelsen er den samme for skibe inden for de respektive grupperinger beregnet efter skibets størrelse, uanset om udslippet er 75 liter eller 900 liter. Afgiften pålægges, uanset om der foreligger forsæt eller uagtsomhed. Afgiften kan efter det oplyste nedsættes, såfremt der måtte foreligge særlige omstændigheder, som gør det urimeligt at pålægge fuld afgift.

Sverige har oplyst, at den svenske Kustbevakning inden for de seneste år har udstedt 12 til 20 vandforureningsafgifter årligt. Den normale størrelse på en vandforureningsafgift er på én til to gange basisbeløbet (39.400 svenske kroner, hvilket svarer til 31.520 danske kroner), hvoraf sidstnævnte anvendes ved ud-